

ALGUNES CONSIDERACIONS

sobre el desplegament de la Llei 39/2006 de Promoció de l'Autonomia Personal i Atenció a les Persones en Situació de Dependència (LAPAD) i la seva integració en la Llei 12/2007, de serveis socials.

Cal tenir en compte que, com indica la disposició addicional cinquena de la Llei 12/2007 de serveis socials, el Sistema Català d'Autonomia i Atenció a la Dependència (SCAAD) desplega i aplica a Catalunya el Sistema d'Autonomia i Atenció a la Dependència (SAAD) establert per la Llei de la dependència (39/2006). Des de l'1 de gener de 2008 no parlem, doncs, de dos sistemes sinó d'un sol sistema que es desenvolupa sobre la base de Llei 12/2007 de serveis socials, que integra el sistema català d'autonomia i atenció a la dependència atenent a la competència exclusiva de la Generalitat en matèria de serveis socials (art. 166 de l'Estatut)

1. La LAPAD:

La Llei 39/2006 va reconèixer un nou **dret universal i subjectiu** de la ciutadania a tot l'estat espanyol. A partir de la Llei es creà un nou Sistema per a l'Autonomia i l'Atenció a la Dependència (SAAD) de caràcter públic, amb participació de les diferents administracions, en l'exercici de les seves competències.

Són **titulars** dels drets establerts a la Llei 39/2006 els espanyols i espanyoles que compleixin els següents requisits:

- Trobar-se en situació de dependència en algun dels graus establerts.
- Residir al territori espanyol i haver-ho fet durant cinc anys, dels quals dos hauran de ser immediatament anteriors a la data de presentació de la sol·licitud. Per als menors de 5 anys, el període de residència s'exigirà a qui tingui la guarda i custòdia.
- Les persones que reunint els requisits anteriors, no tinguin la residència espanyola, es registraran per la Llei orgànica 4/2000 d'11 de gener sobre drets i llibertats de les persones estrangeres a Espanya.

En funció de les condicions de la persona, la Llei 39/2006 estableix tres **graus de dependència, amb dos nivells per cada grau (nivell 2 més gravetat, nivell 1 menys gravetat):**

Grau III. Gran Dependència. quan la persona necessita ajuda per realitzar diverses de les activitats bàsiques de la vida diària diverses vegades al dia i, per la seva pèrdua total d'autonomia mental i/o física, necessita la presència indispensable i contínua d'una altra persona o té necessitat d'ajuda generalitzada per a la seva autonomia personal.

Grau II. Dependència Severa: quan la persona necessita ajuda per realitzar diverses de les activitats bàsiques de la vida diària dos o tres vegades al dia, però no requereix la presència permanent d'un/a cuidador/a o té necessitats d'ajuda extensa per a la seva autonomia personal.

Grau I. Dependència Moderada: quan la persona necessita ajuda per realitzar diverses de les activitats bàsiques de la vida diària, almenys una vegada al dia o té necessitats d'ajuda intermitent o limitada per a la seva autonomia personal.

Per atendre les situacions de necessitats derivades del grau i nivell, la Llei inclou tant **prestacions econòmiques** com **serveis**.

La mateixa Llei estableix la prioritat, sempre que sigui possible, del **serveis, que hauran d'estar acreditats**.

Dins la **cartera de serveis** es preveuen:

- Serveis de prevenció de les situacions de dependència i de promoció de l'autonomia personal.
- Servei de Teleassistència.
- Servei d'ajuda al domicili (SAD).
- Servei de Centre de Dia i de Nit, per a diferents col·lectius.
- Servei d'Atenció Residencial, per a diferents col·lectius.

Les **prestacions econòmiques** seran de tres tipus:

- Prestació econòmica **vinculada al servei**. Aquesta prestació es concedirà quan no es pugui oferir un servei de manera immediata, i amb la finalitat que la persona beneficiària pugui contractar-lo de manera supletòria, en un centre o servei acreditat per la Generalitat.
- Prestació econòmica per a la **cura en l'entorn familiar** i ajuda a cuidadors/es no professionals en el domicili. Aquesta prestació permetrà que les persones que optin per tenir cura d'un familiar en situació de dependència rebin un reconeixement econòmic, inclosa la cotització en la Seguretat Social, mitjançant un conveni especial.
- Prestació econòmica **per a assistència personal**. Aquesta prestació permetrà que la persona beneficiària pugui contractar un/a assistent personal en els casos que així es determini en el Pla Individual d'Atenció (PIA)

La **implementació** és la següent:

- 2007, persones valorades amb el Grau III. Gran Dependència. Nivells 2 i 1
- 2008-2009, persones valorades amb el Grau II. Dependència Severa. Nivell 2.
- 2009-2010, persones valorades amb el Grau II. Dependència Severa. Nivell 1.
- 2011-2012, persones valorades amb el Grau I. Dependència Moderada. Nivell 2.
- 2013-2015, persones valorades amb el Grau I. Dependència Moderada. Nivell 1.

2. El Prodep:

- El Prodep és un programa interdepartamental, adscrit al Departament d'Acció Social i Ciutadania, creat per Acord del Govern de la Generalitat de Catalunya de 31 de maig de 2005, que té com a missió impulsar i ordenar les actuacions de la Generalitat de Catalunya, conjuntament amb les administracions locals, en matèria de promoció de l'autonomia personal i de l'atenció a les persones en situació de dependència, així com realitzar els treballs per crear un organisme públic que gestioni les actuacions en matèria de protecció a les persones amb dependències.
- Des del ProdeP es parteix del fet que el Sistema Català d'Autonomia i Atenció a la Dependència (SCAAD) serà descentralitzat, amb l'objectiu que l'atenció a les persones amb dependència, a més de ser eficient, doni resposta a la ciutadania des d'un entorn de proximitat.
- Atesa la necessitat de desenvolupar una acció integrada i compactada entre els serveis socials i els serveis de salut, el Prodep integra la participació dels departaments d'Acció Social i Ciutadania i el de Salut, les administracions locals amb competències en serveis socials d'atenció primària i el govern dels serveis sanitaris territorials.

3. Desplegament del SCAAD al territori:

Els recursos humans destinats al desplegament del SCAAD al territori són els següents:

- **23 equips de valoració** al territori (SEVADs), mitjançant la subscripció de convenis de col·laboració amb entitats de titularitat pública, amb un total de 181 professionals (infermeria, fisioteràpia, teràpia ocupacional) i amb el suport d'equips tècnics per a casos de complexitat (metges, psicòlegs, treballadors socials).
- **23 referents** distribuïts pel territori. Aquests/es professionals tenen cura de donar suport als professionals de l'Atenció Primària i són el nexa d'unió més immediat entre aquests i ProdeP, i entre ProdeP i els serveis territorials.
- **165 diplomats/des en treball social** distribuïts/des per tot el territori. Aquests/es professionals, en el seu conjunt, seran els/les principals informadors/es i orientadors/es en el moment d'incorporació al sistema de les persones en situació de dependència. En concret, aquests/es 165 professionals reforçaran els serveis d'Atenció Primària Social i col·laboraran en l'elaboració dels corresponents Plans Individuals d'Atenció (PIA), juntament amb els/les professionals dels equips dels serveis socials bàsics dels ens locals i els professionals dels centres acreditats (pel que fa a les persones que estan ingressades en places col·laboradores).

4. Terminis:

S'estableixen dos terminis clau en el desenvolupament del procés:

Fase de valoració: estableix un **primer termini** d'un màxim de **tres mesos**, compresos entre el moment en què es registra la sol·licitud de valoració i s'emet una **–primera- resolució** de grau i nivell de dependència de la persona valorada (aquesta primera resolució és la que dóna dret a percebre un servei o prestació, en funció del grau de dependència de la persona).

Fase d'elaboració del PIA: comprèn un **segon termini**, també d'un màxim de **tres mesos**, durant el qual s'elabora el Pla Individual d'Atenció. S'inicia el termini a partir de la data de la primera resolució i fineix amb una **–segona-resolució** que concreta les particularitats del PIA (aquesta segona resolució estableix la concreció i característiques del servei i/o prestació econòmica que rebrà la persona beneficiària).

D'aquesta manera, la **durada màxima** de tot el procés, que incorpora les dues fases anteriors, no haurà de superar els **sis mesos**.

5. El PIA (Pla Individual d'Atenció):

El PIA, com a Pla Individual d'Atenció, estarà adaptat a les necessitats específiques de la persona, a les condicions del seu entorn més immediat i a la disponibilitat dels recursos disponibles en el territori on aquesta viu. La concreció del PIA sorgeix de l'acord entre els/les professionals dels serveis socials d'Atenció Primària (responsables de la seva elaboració i seguiment) i la persona en situació de dependència o els seus tutors.

El PIA sempre suposa la millor resposta possible a les necessitats i situació de la persona beneficiària. Per a la seva concreció, els professionals dels SSAP podran accedir a la cartera de serveis i a les prestacions econòmiques que la Llei concreta.

Malgrat l'esperit de la Llei determina la prioritat dels serveis, és probable que en una primera fase d'implantació del sistema la manca d'alguns serveis concrets hagi de suplir-se amb prestacions econòmiques vinculades.

L'elaboració del PIA també haurà de tenir en compte la capacitat econòmica de la persona beneficiària, **–exclusivament–** per tal de poder determinar l'aportació econòmica d'aquesta al finançament del servei.

6. Incompatibilitats:

A l'hora d'elaborar el PIA, s'hauran de tenir en compte diferents situacions que generen incompatibilitat, en relació a les prestacions que es puguin rebre. A Catalunya, l'Ordre ASC/55/2008, de 12 de febrer, estableix les compatibilitats i incompatibilitats del Sistema Català d'Autonomia i Atenció a la Dependència i les prestacions del sistema públic de serveis socials.

Així, no es podrà rebre simultàniament:

- Dues prestacions econòmiques
- Un servei residencial o prestació econòmica vinculada al servei residencial, amb qualsevol altre servei o prestació
- Més de dos serveis
- Més d'un servei i una prestació econòmica
- Prestacions de serveis o econòmiques de la mateixa naturalesa o finalitat

No obstant això, el servei de teleassistència i el servei d'estada temporal en una residència amb el límit d'un mes a l'any, serà compatible amb les prestacions que se li hagin atorgat.

7. Compatibilitats:

En la resta de situacions que no es generi una incompatibilitat, hi ha compatibilitat entre la prestació de dos serveis o entre la prestació d'un servei i una prestació econòmica.

En els casos de compatibilitat, un dels serveis que es prestin de manera simultània, veurà limitada la seva intensitat.

És important destacar que en el cas de les persones que ja són titulars de dues o més prestacions del sistema públic de serveis socials, es convertirà en prestació de dependència la més favorable i es mantindrà l'altra o altres en règim de concurrència. En cap cas perdran respecte de la seva situació anterior.

8. El Servei d'Atenció Domiciliària (SAD):

Dins les prestacions que la Llei preveu, s'inclou l'ajuda domiciliària per a les persones en situació de dependència. És el/la treballador/a social dels equips de serveis socials bàsics, en el moment de l'elaboració del PIA, qui determinarà si la persona beneficiària necessita aquest tipus d'atenció i el nombre d'hores necessàries, d'acord amb el grau i nivell de dependència amb què ha estat valorada.

La persona beneficiària pot rebre aquesta prestació de dues formes diferents: 1) com a prestació de serveis públics, els quals són gestionats pels ens locals, 2) com a prestació econòmica vinculada a la contractació del servei a una organització privada acreditada, prestació que farà efectiva la Generalitat de Catalunya. L'elecció entre un tipus i un altre de prestació dependrà de la preferència de la persona usuària i també de la disponibilitat d'hores suficients per ser prestades pels serveis públics.

Els ens locals, com a responsables del SAD, hauran de preveure una dotació suficient d'hores d'ajuda domiciliària, com a servei públic, per tal de poder satisfer, de la millor manera possible, la demanda de les persones beneficiàries de les prestacions de la dependència.

9. El Finançament del DASC:

El Departament d'Acció Social i Ciutadania finança les prestacions de la dependència, però la modalitat de pagament és diferent segons que sigui una prestació en serveis o una prestació econòmica. Mentre que el DASC paga directament a la persona beneficiària la prestació econòmica, la prestació en serveis l'assumeix econòmicament, en cas de serveis propis, o la transfereix mitjançant els convenis corresponents amb els proveïdors de serveis o els ens locals, d'acord amb el que estableix la Llei de Serveis Socials de Catalunya.

10. Col·laboració financera de les persones beneficiàries:

D'acord amb allò que disposa la Llei, el beneficiari o beneficiària ha de col·laborar en el finançament mitjançant l'aportació d'una quota, en cas que la prestació sigui lliurada en forma de servei públic, o a través de rebre un import menor, en cas que sigui una prestació econòmica.

Si el servei del SAD és prestat pels ens locals, seran aquests els encarregats de recaptar les aportacions de les persones usuàries.

11. Acreditacions de serveis:

D'acord amb allò que estableix la pròpia LAPAD, la Generalitat haurà d'establir uns criteris per a l'acreditació d'aquells proveïdors que vulguin formar part de la xarxa pública del SCAAD. L'acreditació ha de garantir els estàndards, les condicions i la qualitat dels serveis prestats pels proveïdors a la pròpia Administració. Tanmateix, representarà la garantia necessària per a aquelles persones que vulguin contractar un servei, com a beneficiaris d'una prestació econòmica vinculada.

12. Pla de formació:

La Generalitat haurà de vetllar per la idònia qualificació de les persones professionals i cuidadores que tinguin cura de les persones en situació de dependència. En aquest sentit s'hauran de promoure els programes i accions formatives suficients per garantir la idoneïtat, la formació bàsica i permanent que siguin necessàries per a la implantació i consolidació del serveis que estableix la Llei.

Amb l'entrada en vigor de la LAPAD, desenvolupada en el marc de la nova Llei de Serveis Socials de Catalunya, podem afirmar que a casa nostra s'enforteix l'estat del benestar amb un nou dret subjectiu, o "quarta pota", que ve a complementar les tres ja existents (sanitat, educació i pensions).